NASIENRIGLYNE

EKSAMEN	NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT
GRAAD	12
DATUM	NOVEMBER 2024
VAK	REKENINGKUNDE
VRAESTEL	1
PUNTE TOTAAL	150
DUUR (URE)	2
AANTAL BLADSYE	13

SACAI

SOUTH AFRICAN COMPREHENSIVE ASSESSMENT INSTITUTE

SUID-AFRIKAANSE KOMPREHENSIEWE ASSESSERINGSINSTITUUT

NASIENRIGLYNE

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbel penalisering toegepas nie.

2. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.

3. Indien 'n vooraansuiwerings syfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkings punt toe vir daardie syfer (nie die metode punt vir die antwoord nie).
   Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie die metode punt van die finale antwoord ook nie.

4. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.

5. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.

6. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.

7. Waar metode punte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.

8. Waar metode punte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.

9. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

VRAAG 1: FINANSIËLE STATE: Staat van finansiële posisie.

(40 punte; 30 min)

1.1 Bereken die korrekte netto wins na belasting.

Berekeninge	**Antwoord**
Foutiewe netto wins	**1 705 600**
Direkteursfooie (1 334 400 – 1 278 800)	(55 600) ✓✓
Huurinkomste (3 x 13 000) Aanvaar ook 'n berekening saam vir 4 punte	39 000✓✓ (16 600)
Verpakkingsmateriaal moet positief wees vir punt	15 300 ✓
Voorsiening vir oninbare skulde aansuiwering (35 450 – 33 400) ✓	2 050☑
Herstelwerk	440 000✓✓
Rente op lening	(266 000) ✓✓
Salarisse (1 250 000 x 0,56) = 700 000 x ¼✓ Bedrag moet positief wees vir punte.	175 000☑
Korrekte netto wins voor belasting	2 055 350☑
Inkomstebelasting	**(617 000)**
Netto wins na belasting kontroleer berekening	1 438 350☑

15

1.2

Staat van Finansiële Posisie: FAST Bpk. op 29 Februarie 2024			
BATES			
NIE – BEDRYFSBATES	12 650 000	☑	
Vaste bates (11 060 000 + 440 000) ✓	11 500 000	✓	
Vaste deposito	**1 150 000**		**(3)**
BEDRYFSBATES	1 498 350	☑	
Voorraad (828 500 + 15 300✓ – 48500✓✓)	795 300	☑	
Handels- en ander debiteure (668 000 – 33 400✓ + 58 000✓✓) SIEN 1.1	692 600	☑	
Kontant en kontantekwivalente	**10 450**		
TOTALE BATES	14 148 350	☑	
			(10)
EKWITEIT EN LASTE			
GEWONE AANDEELHOUERSEKWITEIT	**11 000 000**		
Gewone Aandelekapitaal	**10 150 000**		
Behoue inkomste	**850 000**		
NIE – BEDRYFSLASTE			
Lening: Furious Bank (1 984 000✓ – 316 000✓)	1 668 000	☑	
BEDRYFSLASTE	1 480 350		
Handels- en ander krediteure (629 000 + 16 600✓☑ – 48 500✓) SIEN 1.1	597 100	☑	
Korttermyn gedeelte van lening	316 000	☑	
Aandeelhouers vir dividende (700 000 x ¾)✓	525 000	☑	
Bankoortrekking — Balanserende syfer	42 250	☑	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	14 148 350	☑	**(12)**

25

TOTALE PUNTE
[40]

VRAAG 2: KONTANTVLOEISTAAT, NOTAS EN FINANSIËLE AANWYSERS

(55 punte; 50 min)

2.1	**Lys van items in jaarverslag**	
2.1.1	**C – Kontantvloeistaat**✓	
2.1.2	**D – Direkteur se verslag**✓	
2.1.3	**A – Staat van Omvattende Inkomste**✓	

3

2.2.1 Gewone Aandelekapitaal

1 200 000 gewone aandele

480 000	**Aandele uitgereik op 1 Mei 2023**	1500 000✓
220 000☑	Aandele uitgereik gedurende die jaar	460 000☑
(50 000) ✓	Terugkoop van aandele @ R2,80✓	(140 000) ☑
650 000✓☑	**Aandele uitgereik op 30 April 2024**	**1 820 000**

NIE TOEGEKEN VIR 220 000

NAV = 425 sent
(1 820 000+ 942 500) ÷ 4,25

8

Behoue inkomste

Saldo aan die begin van die jaar	732 500✓
Netto wins na belasting (360 000✓x 70/30✓) EEN DEEL KORREK	840 000✓
Terugkoop van aandele (220 000✓– 140 000☑)	(80 000) ☑
Gewone aandele dividende	(550 000) ☑
Tussentyd (700 000✓x 0,21) *as x 0,21*	147 000☑
Finale (650 000☑ x 0,62) *as x 0,62*	403 000☑
Saldo aan die einde van die jaar	**942 500**

Kontroleer berekening

12

2.2.2 Bereken die inkomstebelasting wat betaal is.

Berekeninge	ANTWOORD
SAID BANK # 369 800; Saldo o/d 12 800 | Saldo a/d 22 600; Inkomstebelasting 360 000 22 600✓ + 360 000✓ – 12 800✓	369 800☑

Bereken die dividende wat betaal is.

Berekeninge	ANTWOORD
220 500✓ + 147 000☑ *Kontroleer 2.2.1 tussentydse dividend*	367 500☑

Bereken die netto verandering in kontant en kontantekwivalente.

Netto verandering in kontant en kontantekwivalente	105 000✓
Kontantekwivalente Begin saldo (22 000✓ - 35 600✓)	(13 600) ✓
Kontant en kontantekwivalente Eind saldo	91 400✓

12

2.2.3 Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite

Aankoop van vaste bates (3 890 000✓ + 26 900✓ + 22 000✓ – 3 328 000✓)	(610 900) ☑
Opbrengs by verkoop van bate	**22 000**
Vaste deposito het verval (210 000 x ½)✓	105 000✓
	(483 900)☑

MOET IN HAKIES WEES

8

2.2.4	Bereken die volgende finansiële aanwysers:	
	Winsopslag persentasie op Koste van verkope	
	Berekeninge $\frac{1\,890\,000✓}{(6\,090\,000✓ – 1890\,000✓)} \times 100$ 4 200 000	**ANTWOORD** 45%☑ een deel korrek bereken as %
	Skuld - Ekwiteitsverhouding	
	Berekeninge 1 135 000✓ : 2 762 500✓	**ANTWOORD** 0,4 :1☑ Bereken as x:1
	% opbrengs op aandeelhouersbelang (OOAHB)	
	Berekeninge BI 2.2.1 kontroleer berekening $\frac{840\,000☑}{½✓(2\,232\,500✓ + 2\,762\,500✓)} \times 100$ 2 497 500	**ANTWOORD** 33,6%☑ een deel korrek bereken as %

12

TOTALE PUNTE
[55]

VRAAG 3: INTERPRETASIE VAN FINANSIËLE INLIGTING

(35 punte; 25 min)

3.1	**Kies die regte woord.**	
3.1.1	Solvabiliteit✓	
3.1.2	Winsgewendheid✓	
3.1.3	Gerat✓	
3.1.4	Likiditeit✓	

4

3.2 FURIOUS Bpk.

3.2.1	**Die direkteure is tevrede met die verbetering in die bedryfskapitaalverhouding en die vuurproefverhouding. Verduidelik hoekom jy nie met hulle sal saamstem nie. Haal TWEE ander finansiële aanwysers in jou antwoord aan.**
	Finansiële aanwysers **Twee finansiële aanwysers –✓ ✓Syfers –✓✓** • Voorraad-hou-tydperk het van 63 dae tot 102 dae toegeneem. • Gemiddelde debiteure invorderings tydperk het van 31 dae tot 46 dae toegeneem Moenie bedryfskapitaalverhouding en vuurproefverhouding aanvaar nie – geen punte nie
	Verduideliking✓✓ Die likiditeit is nie goed nie, hoewel daar 'n verbetering in bedryfskapitaalverhouding en vuurproefverhouding is, neem debiteure langer om skuld te delg en die maatskappy hou te veel voorraad aan. Te veel kontant is in voorraad vasgemaak.

6

3.2.2	**Dividende:**
•	**Lewer kommentaar oor die dividend per aandeel oor die afgelope twee jaar. Haal syfers aan.**
	DPA het van 91 sent tot 72 sent afgeneem.✓✓
•	**Verduidelik die verandering in die Dividenduitbetalingskoers en gee 'n rede vir hierdie verandering. Haal syfers aan.**
	Dividenduitbetalingskoers het van 70% tot 124,1% gestyg. Hoër uitbetalingskoers.✓✓ **Gee 'n rede vir hierdie verandering.** Direkteure streef daarna om aandeelhouers gelukkig te hou oor lae winsgewendheid.✓✓ Dividende betaal uit vorige jare se behoue inkomste.
•	**Jakob Toretto voel dat hy meer tevrede is met die dividende wat hy by FURIOUS Bpk. ontvang het. Verduidelik hoekom jy met hom saamstem. Toon berekening en haal syfers aan.**
	Wys berekening FAST het 'n uitbetalingskoers van 46,9% - $\frac{92 \text{ cents}}{196 \text{ cents}}$ ✓✓ **Verduideliking** As Furious Bpk. 'n uitbetaling van 46,9% sou aandeelhouers slegs 27 sent DPA ontvang het. ✓

9

3.2.3	**Lewer kommentaar oor die risiko en hefboomfinansiering vir beide jare. Haal TWEE finansiële aanwysers (met syfers) aan.**
	Finansiële aanwysers **Twee finansiële aanwysers –✓ ✓Syfers –✓✓** Skuld-ekwiteitsverhouding het van 0,2 : 1 tot 0,4 : 1 toegeneem Opbrengs op totale kapitaal aangewend (OOTKA) het van 32% tot 19,2% gedaal **Lewer kommentaar**✓✓ Verhoging in die lening is nie effektief gebruik om winsgewendheid te verbeter nie. Alhoewel 'n positiewe hefboomfinansiering steeds gehandhaaf word, rentekoers van 13,5 % en OOTKA op 19,2%

6

3.2.4	**Huidige aandeelhouers is ontevrede dat die nuwe aandele wat op 1 Julie 2023 uitgereik is aan die HUB, Brian O'Conner, verkoop is. Gee TWEE redes waarom jy dink hulle gevoelens geregverdig is. Toon berekening en haal syfers aan.**
	Wys Berekening **Syfers**✓✓ $\frac{562\ 500}{250\ 000}$= R2,25✓✓ Die aandele is teen 'n laer prys aan Brian O'Conner uitgereik. R2,25 is laer as die netto batewaarde van R3,91 en die markprys van R4,50. Moet R2,25 - met 2023-syfers vergelyk aangesien die verkope van aandele aan die begin van die jaar was. **Rede -** **twee redes**✓ ✓ **merk elkeen** • Maatskappy verloor op bykomende fondse omdat aandele vir so 'n lae prys uitgereik is. Lae uitreikprys veroorsaak dat netto bate waarde afneem. • Beskikbare aandele moet geadverteer word. HUB het onregverdige invloed op die aandele en uitreikingsprys. (binne-handel)

6

3.2.5	**Die Kontantvloeistaat het 'n positiewe verandering van R1 470 000 getoon. Gee TWEE redes waarom dit steeds 'n bekommernis vir die direkteure behoort te wees. Haal syfers aan.**
	Twee redes -✓ ✓ syfers -✓✓ • Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite is negatief (222 120). **(2 PUNTE)** • Groot deel van R1 470 000 is verskuldig R977 000 lening verhoog / Finansieringsaktiwiteite verhoog met R1 539 000 is hoofsaaklik as gevolg van lening verhoging van R977 000. • Uitreik van aandele R562 500 (lae uitreikingsprys). • Hoë dividend uitbetalings van R1 387 500.

4

TOTALE PUNTE
[35]

VRAAG 4: AANDEELHOUDING EN KORPORATIEWE BESTUUR (20 punte; 15 min)

4.1	**Kies die regte woord.**	
4.1.1	Interne ouditeure✓	
4.1.2	Beperk✓	
4.1.3	Nie-uitvoerende direkteure✓	
4.1.4	Edms. Bpk.✓	
4.1.5	Uitvoerende direkteure✓	

5

4.2.1	**Bereken die persentasie aandeelhouding van Canal+ in Multichoice.**
	$\frac{140\ 160\ 277}{442\ 512\ 678}$ x 100 = 31,67✓✓ aanvaar ook 31,7
4.2.2	**Waarom is Canal+ so vasbeslote om die aandele te bekom?**
	Om 'n meerderheidsaandeelhouer te word.✓
4.2.3	**Verskaf TWEE voordele vir Canal+ as hulle die aandele verkry.**
	Twee voordele -✓✓ ✓✓ • Wil volle beheer oor maatskappy hê. • Wil in die toekoms alle besluite van die maatskappy kan beïnvloed. • Wil die kwessie van onbevoegde direkteure / die invloed van nuwe aanstellings kan aanspreek wat kan bydra tot die groei van die maatskappy. ***Een punt opsies*** • Om meer dividende te kry. • Verbeter kapitaalwins op die aandele of verhoog die prys van aandele.

7

4.3.1	**Waarom gebruik die HUB bogenoemde as 'n argument aan Multichoice as 'n rede waarom hulle in die aandele belangstel?**
	Korporatiewe sosiale verantwoordelikheid. Canal+ is bereid om hul korporatiewe sosiale verantwoordelikheid sowel as die volhoubaarheid van die maatskappy na te kom.✓✓
4.3.2	**In watter verslag sal die nie-finansiële inligting in die AJV gekommunikeer word?**
	Direkteursverslag✓✓
4.3.3	**Wat verstaan jy onder die "Drieledige basislyn"-verslaggewing?**
	Een geldige punt✓✓ Die doel is nie net wins nie, maar welvaart vir almal. Dit is 'n aanbeveling van die King-kode wat maatskappye aanmoedig om te konsentreer op die positiewe en negatiewe effek wat 'n organisasie op gemeenskap en omgewing / planeet het.
4.3.4	**Verduidelik kortliks wat jy verstaan onder “goeie korporatiewe bestuur”.**
	Een geldige punt✓✓ • Bestuur die besigheid op 'n etiese en deursigtige wyse/ verseker regverdigheid en aanspreeklikheid om 'n suksesvolle organisasie te bou. • Omsien na die belange van die werknemers, die gemeenskap, die omgewing en alle ander belanghebbendes betrokke by die maatskappy. • Om te verseker dat behoorlike reëls en prosedures in plek en geïmplementeer is.

8

TOTALE PUNTE
[20]